

RİSK ANALİZİ NEDİR? PROJE RİSKİ NASIL ANALİZ EDİLİR?

Risk analizinin nasıl yapılacağını bilmek, profesyonel rolünüz veya sektörünüz ne olursa olsun, neredeyse her tür karar verme süreci için faydalıdır. Riski analiz ettiğinizde, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi yumuşak beceriler geliştirebilirsiniz.

Bu paylaşımda, riski analiz etmenin ne anlama geldiğini araştırıyor ve bir risk analizinin nasıl gerçekleştirileceğini tartışıyoruz.

RİSK ANALİZİ NEDİR?

Risk analizi, bir proje veya süreç sırasında ortaya çıkabilecek olası sorunları belirlemeye yardımcı olur. Riski aşağıdakiler için analiz edebilirsiniz:

Olumsuz bir olayın etkisini azaltın.

Bir projeye başlamadan önce risklerden daha fazla fayda olup olmadığını değerlendirin.

Şirketin acil durumlara veya diğer olumsuz olaylara tepkisini planlayın.

Bir süreç sırasında riskleri ortadan kaldırın.

Risk analizi, karar verme sürecinde kullanmak için yararlı bir araçtır. Her seçeneğin potansiyel yararlarını ve zararlarını belirlemenize, ortaya çıkan sorunların olasılığını değerlendirmenize ve bu tür riskleri göz önünde bulundurarak ilerlemeye karar vermenize olanak tanır. Potansiyel riskleri belirledikten sonra, bunların nasıl yönetileceğini belirleyebilir ve hatta kapsamlı bir önleyici plan geliştirebilirsiniz.

RİSK ANALİZİ NASIL YAPILIR?

Çoğu durumda riski analiz etmek için şu altı adımı takip edebilirsiniz:

1. RİSKLERİ TANIMLAYIN

Düşündüğünüz hareket tarzının bir sonucu olarak karşılaşılabileceğiniz potansiyel risklerin bir listesini yapın. Potansiyel sorunlar için çok çeşitli kaynaklar vardır. Bu nedenle bu riskleri analiz ederken mümkün olduğunca eksiksiz olduğunuzdan emin olun. Tüm tehditleri dikkate almak için, farklı bakış

açlarına sahip olabilecek ekip üyeleriyle potansiyel riskler üzerine beyin fırtınası yapın. Benzer projeler için riskleri analiz etmeye çalışan diğer ekiplerden girdi isteyin.

Güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler anlamına gelen SWOT analizi gibi araçları da kullanabilirsiniz. Bu analiz, bir projeyi etkileyebilecek iç ve dış faktörlerin bir listesini derlemenize olanak tanır. Faktörler hem olumlu hem de olumsuz olabilir, yani riski etkin bir şekilde analiz edebilir ve bu riskleri azaltmanıza yardımcı olabilecek olumlu etkileri değerlendirebilirsiniz.

2. BELİRSİZLİK DÜZEYLERİNİ TANIMLAYIN

Potansiyel risk kaynaklarını belirledikten sonraki adım, her birini ne kadar belirsizliğin çevrelediğini anlamaktır. Her bir potansiyel riskle ilgili değişkenlik düzeyi, belirsizliği ölçmeyi zorlaştırır. Ancak her potansiyel riskin belirsizliğinin tahmini bir etkiye sahip olması ve her birinin etkisinin ne kadar önemli olabileceğinin belirlenmesi önemlidir.

Örneğin; yeni bir rakibin ürünü için belirleyeceği kesin fiyatı bilmiyor olabilirsiniz ancak üretim, pazarlama, dağıtım ve diğer faktörlerin maliyetlerini hesaplayarak bunu tahmin edebilirsiniz.

3. BELİRSİZLİĞİN ETKİSİNİ TAHMİN EDİN

Risk kaynaklarını ve bunlarla ilişkili belirsizlik düzeylerini belirledikten sonra bunların etkilerini tahmin edebilirsiniz. Risk değerini tahmin etmek için en basit yöntem, olayın meydana gelme olasılığını hesaplamak ve bunu olayın maliyeti ile çarpmaktır.

Risk değeri = Olay olasılığı x Olay maliyeti

Örnek: Diyelim ki, ürününüzün bir bileşeninin maliyetinin önemli ölçüde artma riskini değerlendirmek istiyorsunuz. Piyasa koşullarına göre olayın olma olasılığının %75 olduğunu tahmin ediyorsunuz. Bileşenin fiyatı artarsa, işletmenizin maliyeti yaklaşık 100.000 TL olacaktır. Risk değerini aşağıdaki gibi hesaplırsınız:

$$\text{Risk değeri} = 0,75 \times 100.000 \text{ TL}$$

$$\text{Risk değeri} = 75.000 \text{ TL}$$

Riski analiz etmek için kapsamlı olmak önemlidir. Olası kayıplar hakkında doğru bir tahminde bulunabilmeniz için olası maliyetler ve farklı olayların meydana gelme olasılıkları hakkında mümkün olduğunca fazla bilgi toplayın.

Risk değerlendirme matrisi gibi diğer risk yönetimi araçları, bir projeye ilişkili riskleri belirlemenize ve bunları nasıl ele alacağınızı planlamanıza yardımcı olabilir. Güncel bilgilere veya tahminlere erişiminiz yoksa geçmiş veriler yararlı bir rehber olabilir.

4. RİSK ANALİZİ MODELİNİ TAMAMLAYIN

Belirlenen riskler ve tahmin edilen belirsizlik seviyeleri ile artık bir risk analizinin nasıl gerçekleştirileceğine ilişkin temel modele sahip olmalısınız. Belirsizlikleriniz olan tüm girdilerinizi derleyerek eksiksiz bir model oluşturabilirsiniz. Ardından, farklı belirsizliklerin sonuçları olan çıktıları ve bir proje sırasında bir veya daha fazlasının olma olasılığını değerlendirin. Girdileriniz tahmini değerler olduğundan, çıktılar kesin sonuçlar yerine aralıklar olacaktır.

Bir bilgisayar programı kullanarak model simülasyonu ile çıktıları daha fazla keşfedebilirsiniz. Böyle bir program, her riski ve olasılığını tanımlayabilir ve ardından farklı sonuçların olasılığını hesaplayabilir. Her program belirsiz girdiler için olası bir değer kullanır ve ardından bu değer için modelin çıktısını hesaplar. Simülasyonlar ortalama bir sonuç değeri üretebilir ancak özellikle modelde beklenmedik şekillerde

etkileşime girebilecek birden fazla belirsizlik kaynağı olduğunda, potansiyel sonuç aralığını gözden geçirmek için de faydalıdır.

5. SONUÇLARI ANALİZ EDİN

Sonuçları aldıktan sonra, değerlendirdiğiniz risk türlerine bağlı olarak bulgularınızı yorumlamanın en iyi yolunu bulabilirsiniz. Bir çizelge veya grafik kullanarak olası sonuçları özetleyin. Görseller, potansiyel olarak karmaşık istatistiksel bilgileri hızlı ve verimli bir şekilde iletmeye yardımcı olur.

Modelin girdisindeki farklı varsayımlara yönelik çıktıdaki belirsizliği belirlemek için matematiksel yazılımı kullanan duyarlılık analizi , bir risk analizi modelinin sonuçlarını analiz etmek için başka bir yararlı araçtır.

6. ÇÖZÜMÜ UYGULAYIN

En az riskle çözümü bulun ve uygulayın. Bu, belirli koşullarla sınırlı bir projeye devam etmek veya riskler kazanımlardan daha ağır bastığı için, bir projeyi başlatmayı reddetmek anlamına gelebilir. Analizinizde açıklayamadığınız süreç boyunca ortaya çıkabilecek diğer çeşitli zorluklara da hazırlıklı olmalısınız. Önerilen çözümü takip ettiğinizden emin olmak için, ilerlemenizi düzenli olarak gözden geçirmeli ve gerekli ayarlamaları yapmak için projedeki değişiklikleri değerlendirmelisiniz.

“Planla- Uygula -Kontrol Et- Uygula” bir çözümün uygulanmasında başka bir yardımcı yöntemdir. Bu döngüdeki dört aşama:

Planlayın: Bir risk için bir çözüm oluşturun.

Yapın: Çözümü küçük ölçekte uygulayın.

Kontrol edin: Başarısını sağlamak için çözümün sonuçlarını küçük ölçekte gözden geçirin.

Eyleme Geçin: Çözümü büyük ölçekte uygulayın. İlerlemeyi izleyin ve döngünün bir parçası olarak değişiklikler yapın.